

Statuut van de in de Unie van Utrecht verenigde oud-katholieke bisschoppen

Autor(en): **[s.n.]**

Objekttyp: **Article**

Zeitschrift: **Internationale kirchliche Zeitschrift : neue Folge der Revue
internationale de théologie**

Band (Jahr): **91 (2001)**

Heft [4]

PDF erstellt am: **23.08.2023**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-404944>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Statuut van de in de Unie van Utrecht verenigde oud- katholieke bisschoppen

A Preambule:

De Ecclesiologische Grondslag van de Unie van Utrecht

- 1 De Unie van Utrecht is een gemeenschap van kerken en van bisschoppen die aan die kerken leiding geven, vastbesloten om het geloof, de eredienst en de wezenlijke structuur van de ongedeelde kerk van het eerste millennium te bewaren en door te geven. Bijeengekomen te Utrecht, hebben bisschoppen dit besluit op 24 september 1889 vastgelegd in drie documenten, die tezamen de «Conventie van Utrecht» vormen, namelijk de «Utrechtse Bisschopsverklaring», de «Overeenkomst» (*Vereinbarung*) en het «Reglement». In hun samengaan in een bisschoppenconferentie, waartoe later nog andere bisschoppen toetraden, kwam bovendien de volledige kerkelijke gemeenschap tot uitdrukking van de door hen vertegenwoordigde kerken.¹
- 2 In de Utrechtse Bisschopsverklaring, die voor de leer van de oud-katholieke kerken fundamenteel is, belijdt de gemeenschap van de Unie van Utrecht, die tegen de achtergrond van het Eerste Vaticaans Concilie was ontstaan, het katholieke geloof zoals dat onder woorden werd gebracht door de zeven Oecumenische Concilies in de kerk van Oost en West. Zij erkent het historisch primaatschap van de bisschop van Rome als *primus inter pares*, maar wijst de pausdogma's van het genoemde Concilie af, alsmede enige andere pauselijke uitspraken, voor zover die in tegenspraak zijn met de leer van de oude kerk. Zij bevestigt haar geloof in het wezen en het geheim van de Eucharistie. Voorts is de Unie van Utrecht zich bewust van de haar gegeven opdracht om alles te doen wat kerkscheuringen kan overwinnen en om eenheid en gemeenschap met andere kerken na te streven en te realiseren op basis van het geloof van de ongedeelde kerk.
- 3 De bestaande Unie van Utrecht en de Conventie van Utrecht (waarvan de onderdelen «Overeenkomst» (*Vereinbarung*) en «Reglement»

reeds tweemaal werden herzien in 1952 en 1974) veronderstellen een bepaalde visie op de kerk, zoals in de loop van de tijd steeds duidelijker werd herkend en uitgesproken.

- 3.1 Zij gaat ervan uit, dat iedere gemeenschap van mensen die door de verzoening in Jezus Christus en door de leiding en het niet aflatende werk van de Heilige Geest tot eenheid is gebracht in een lokale kerk rond een bisschop met als middelpunt de Eucharistie, een volwaardige kerk is en een kerk die haar opdracht ter plekke zelfstandig volbrengt. Iedere lokale kerk die leeft in het gemeenschappelijke geloof, met haar noodzakelijke synodale structuren, die geestelijken en leken met elkaar verbinden en gemeenschap en eenheid tot hun recht doen komen, is bijgevolg een afspiegeling van de «ene, heilige, katholieke en apostolische kerk» zoals die wordt genoemd in de oecumenische geloofsbelijdenis van Nicaea-Constantinopel (381).
- 3.2 Iedere lokale kerk is «katholiek», enerzijds omdat zij participeert aan de waarheid en aan de werkelijkheid van het heil, die God en mens, hemel en aarde omvat, en zij daarin haar eenheid vindt, anderzijds, omdat zij in eenheid en gemeenschap is verbonden met andere lokale kerken, waarin zij haar eigen wezen herkent en erkent. Op deze manier manifesteert de katholiciteit van iedere afzonderlijke lokale kerk zich in de eenheid en gemeenschap met andere lokale kerken, waarvan de identiteit in geloof, gefundeerd op het verlossingswerk van de drieëne God, wordt herkend. Ook de eenheid en gemeenschap van lokale kerken in een verband dat bisdomsgrenzen overstijgt – dus in de gebruikelijke aaneensluitingen als nationale kerken, kerkprovincies en patriarchaten – is een afspiegeling van de «ene, heilige, katholieke en apostolische kerk»; zij neemt echter niet de vorm aan van een soort 'super-diocees' met supra-regionale of zelfs universele afmetingen, maar zij bestaat in een gemeenschap van bisschoppelijk-synodale lokale kerken. De verhouding tussen de zelfstandigheid van de lokale kerk (met betrekking tot zelfbestuur in de ruimste zin) en de verplichting van iedere lokale kerk die het plaatselijk niveau overstijgt (met betrekking tot de gemeenschap van lokale kerken) moet worden gezien in dit perspectief.

Dat van deze eenheid en gemeenschap onder alle kerken wereldwijd al lang geen sprake meer is, is het gevolg van menselijke beperkingen en menselijk falen, en daarmee wordt verduisterd, dat God in Jezus Christus mensen die zich openstellen voor zijn stem, met zich heeft verzoend en opgeroepen tot deelgenootschap. Voor iedere kerk vloeit

daaruit de verplichting voort om, in gehoorzaamheid aan Gods wil, en trouw aan de gemeenschappelijke traditie, na te gaan of bestaande scheidingen nog langer kunnen worden gerechtvaardigd als onvermijdelijk, dan wel of niet veeleer de eigen katholiciteit is te herkennen in de afgescheiden kerk.

- 3.3 Iedere lokale kerk is het lichaam van Christus, waarin zij die gedoopt en gevormd zijn in de naam van de driene God en steeds weer worden verenigd in de Eucharistie, door de verschillende gaven van de Heilige Geest worden geroepen, gemachtigd en geheiligd tot het leiden van een veelzijdig gemeenschappelijk leven in *martyria*, *leitourgia* en *diakonia*. Verbonden met andere lokale kerken, is zij het volk van de God die Israel heeft uitverkoren als teken van heil en de aan Abraham beloofde zegen uit kracht van het Evangelie heeft ontsloten voor alle volken. Als teken van de vernieuwing van de schepping die aanbreekt in Jezus Christus, is zij op weg naar de voleinding, een weg die al haar leden moeten gaan in bekering en hoop.
- 3.4 In continuïteit met haar soteriologisch-trinitarische oorsprong, wordt de katholiciteit van de kerk waargenomen in die elementen en handelingen die worden aangeduid met het veel omvattende begrip «apostolische successie». Daarmee wordt bedoeld, dat al het kerkelijke handelen, in woord en sacrament, leer en ambt, in ruimte en tijd wordt herleid en ook moet worden herleid tot de zending van Jezus Christus en de apostelen, gestuurd door de Geest. Daartoe behoort in de eerste plaats het doorgeven van het gewijde ambt door gebed en handoplegging. De apostolische successie van de kerk vereist volledige kerkelijke gemeenschap van katholieke kerken, geleid door bisschoppen tezamen met het presbyterium en synodaal gestructureerd. Zij komt bijzonder duidelijk tot uitdrukking in de wijding van een door de lokale kerk verkozen bisschop door andere bisschoppen.
- 4 Voor de Unie van Utrecht betekent dit alles, dat op de eerste plaats aan de bisschoppen de taak is opgedragen, zich dienstbaar te maken aan het bewaren van de katholiciteit van de kerk in de eenheid van de geloofsoverlevering, stelling te nemen inzake zich aandienende nieuwe vraagstukken, en beslissingen te nemen met het oog op de betrekkingen met andere kerken. Zij staan immers op een kruispunt. Enerzijds zijn zij, als individuele bisschoppen, in eerste instantie gericht op hun lokale en nationale kerken. Anderzijds zijn zij, als college, gericht op hun primaire verantwoordelijkheid voor de gemeenschap

van lokale en nationale kerken. In hun synodale bijeenkomsten, dat wil zeggen in de zittingen van de IBC, komt de conciliair gestructureerde eenheid tot uitdrukking, alsmede de bindende gemeenschap van zelfstandige katholieke kerken, of die nu bestaan uit één enkel bisdom of uit een nationale aaneensluiting van bisdommen.

- 4.1 Receptie door de kerk wijst erop, dat de beslissingen van de bisschoppen, voorbereid en tot stand gekomen in een uitgebreid conciliair proces, zijn ingegeven door de Geest Gods en in overeenstemming met de bedoeling van God met de zending van zijn kerk. Receptiëren impliceert betrokkenheid en medeverantwoordelijkheid van de gedoopten (geestelijken en leken) in het genoemde proces, zowel binnen iedere afzonderlijke lokale of nationale kerk (synoden of andere verantwoordelijke gremia) alsook binnen de Unie van Utrecht als geheel. Omdat het echter een proces is dat wordt geleid door Gods Geest, kan het niet worden vastgelegd in een juridische regelgeving die in alles voorziet, laat staan dit proces voor eens en altijd afdoende regelt.
- 5 Waar, beantwoordend aan de oecumenische opdracht waarvoor de Unie van Utrecht zich gesteld weet, kerkelijke gemeenschap bestaat met kerken van buiten de Unie, of op grond van theologische ophelderingen een dergelijke gemeenschap te rechtvaardigen is en wenselijk, dienen de bisschoppen, op grond van bovenstaande uiteenzetting, er zorg voor te dragen, dat met deze kerken wederzijdse consultaties plaatsvinden.
- 6 De bisschoppen van de Unie van Utrecht leggen elkaar de volgende interne voorschriften op, alsmede de daarop aansluitende noodzakelijke organisatorische voorschriften, ten einde in overeenstemming met de hierboven weergegeven grondslag hun gemeenschap in stand te houden en hun gemeenschappelijke taken uit te voeren. Daarbij wordt verondersteld, dat zowel zij alsook alle gelovigen zich laten leiden door de gezindheid zoals onder woorden gebracht door de heilige bisschoppen Cyprianus van Carthago en Ignatius van Antiochië: niets beslissen zonder advies van het presbyterium en de instemming van het volk (*Ep.* 14:4); niets doen zonder de bisschop (*Phld.* 7:2).

B Interne Voorschriften

Art. 1

Tot de internationale oud-katholieke bisschoppenconferentie (IBC) behoren bisschoppen die

- a) samen met hun kerken de Utrechtse Bisschopsverklaring van 24 september 1889 onderschrijven;
- b) in apostolische successie de katholiciteit van ambt, leer en eredienst in stand houden;
- c) samen met hun kerken in volledige kerkelijke gemeenschap staan met de andere kerken van de Unie van Utrecht;¹
- d) door de leden van de Unie van Utrecht zijn erkend als rechtmatig gekozen en canoniek gewijd en in hun kerk het katholieke bisschopsambt uitoefenen;
- e) met andere kerken geen betrekkingen hebben of tegenover andere kerken geen verplichtingen hebben die onverenigbaar zijn met de Utrechtse Bisschopsverklaring of dit Statuut;
- f) die hun functie uitoefenen als diocesane bisschoppen, dus leiding geven aan kerken, dat wil zeggen bisdommen.²

Art. 2

De IBC doet geen afbreuk aan de jurisdictie van haar leden in hun lokale kerken.

Art. 3

De IBC heeft de volgende taken:

- a) zij neemt de noodzakelijke besluiten in alle organisatorische en disciplinaire aangelegenheden inzake het instandhouden van de gemeenschap en ten aanzien van gemeenschappelijk te realiseren beleid;
- b) zij neemt stelling in omstreden vragen van geloof, van daarmee samenhangend ethisch gedrag alsmede van kerkorde;
- c) zij geeft geloofs- en beginselverklaringen af, indien de daartoe strekkende verzoeken of de omstandigheden dit vereisen;

¹ Zoals vastgesteld in de IBC-verklaring van 14 juli 1997, is er op dit moment geen sprake meer van een volledige kerkelijke gemeenschap van de lidkerken van de Unie van Utrecht ten gevolge van het ontbreken van een gemeenschappelijke erkenning van de wijding van vrouwen tot het priesterambt.

² De *Prime Bishop* van de *Polish National Catholic Church* is lid van de IBC, hoewel hij op dit moment geen leiding geeft aan een bisdom.

-
- d) zij regelt de betrekkingen met andere kerken en godsdienstige gemeenschappen;
 - e) zij beslist over opname van een kerk in de Unie van Utrecht;
 - f) zij beslist, met uitzondering van de in art. 8 geschetste procedure, over de opname van een bisschop in de IBC;
 - g) zij stelt vast of een bisschop de ondertekening van de Utrechtse Bisschopsverklaring, de katholiciteit van ambt, leer en eredienst of dit Statuut op grove wijze heeft geschonden of zich ethisch gezien ernstig heeft misdragen, en beslist of hem het lidmaatschap van de IBC moet worden ontnomen;
 - h) ondersteund door het informatie- en communicatiebureau initieert zij, wanneer dat maar mogelijk is, een proces van meningsvorming inzake vragen als bedoeld in art. 3 sub b tot d in de gemeenschappelijk oud-katholieke discussiefora (bijvoorbeeld de internationale oud-katholieke theologenconferentie en het internationale oud-katholiekencongres);
 - i) zij oefent jurisdictie uit over oud-katholieke parochies en groeperingen die zich bevinden buiten de lokale kerk van een lid van de IBC of die in oprichting zijn; zij laat die jurisdictie uitoefenen door één of meer bisschoppen (al dan niet lid van de IBC);
 - j) zij houdt met het oog op de Unie van Utrecht en andere kerken een permanent informatie- en communicatiebureau in stand, dat onder leiding staat van iemand met een theologische opleiding;
 - k) zij houdt een documentatiecentrum in stand voor oud-katholieke literatuur en publicaties van lidkerken van de Unie van Utrecht.

Art. 4

Ieder lid van de IBC is verplicht,

- a) om deel te nemen aan de zittingen van de IBC;
- b) om de IBC vroegtijdig en met voldoende toelichting in kennis te stellen van problemen, inzichten en ontwikkelingen die buiten zijn kerk van belang gaan worden en dus de Unie van Utrecht als zodanig gaan raken, alsmede om deze aan de IBC voor te leggen als te behandelen onderwerp teneinde een standpunt te vormen;
- c) om, ondersteund door het informatie- en communicatiebureau, in zijn kerk een proces van meningsvorming te initiëren inzake vragen als bedoeld in art. 3 sub b tot d die in de IBC zullen worden behandeld, teneinde zich in de IBC te kunnen uitspreken in de wetenschap van de overtuiging die leeft in zijn kerk;

- d) om met vermelding van de motivering in zijn kerk bekend te maken als leeruitspraken van de in de Unie van Utrecht verenigde bisschoppen, de verklaringen en standpunten van de IBC in vragen van geloof, van daarmee samenhangend ethisch gedrag en van kerkorde;
- e) om besluiten van de IBC van disciplinaire en organisatorische aard en besluiten inzake gemeenschappelijk te realiseren beleid, overeenkomstig binnenkerkelijke voorschriften óf zelf in zijn kerk te implementeren óf te laten implementeren;
- f) om de besluiten van de IBC inzake de betrekkingen met andere kerken en godsdienstige gemeenschappen op een gepaste wijze in zijn kerk vorm te geven;
- g) om de IBC in kennis te stellen van het feitelijk niet recipiëren van besluiten van de IBC in zijn kerk, zoals dit op de langere termijn kan worden geconstateerd.

Art. 5

- a) Een lid van de IBC als bedoeld in art. 1 sub f is in principe gehouden om bij besluiten als bedoeld in art. 3 sub a tot g zijn stem uit te brengen.
Een lid neemt geen deel aan de stemming inzake een vraag die zijn persoonlijk belang onmiddellijk raakt.
- b) Een bisschop die niet deelneemt aan een zitting, moet een andere bisschop van zijn eigen kerk of van een andere kerk van de Unie van Utrecht (al dan niet lid van de IBC) of een andere geestelijke machten om namens hem het woord te voeren en aan de stemming deel te nemen.
- c) Bij het openstaan van de bisschoppelijke zetel kan de desbetreffende kerk de bestuurder van het bisdom of een andere geestelijke naar de vergadering afvaardigen als waarnemer met adviserende stem.
Als de desbetreffende kerk zich laat vertegenwoordigen door een diocesane bisschop van dezelfde landskerk, dan kan deze bij de stemmingen slechts de ene, hem toekomende stem uitbrengen.
- d) Bij het vaststellen van de uitslag van stemmingen worden de stemonthoudingen niet meegeteld.

Art. 6

- a) Bij besluiten en standpunten als bedoeld in art. 3 sub b tot d wordt de hieronder beschreven procedure in acht genomen.

Dit geldt eveneens, wanneer, na een eerste overleg binnen de IBC, twee leden van de IBC van oordeel zijn, dat de vraag waarover moet worden beslist, de verdere instandhouding van de gemeenschap van de Unie van Utrecht raakt.

- b) Deze procedure schrijft allereerst voor, dat de IBC een termijn vaststelt, waarbinnen in alle landskerken – eventueel ook in gemeenschappelijk oud-katholieke discussiefora – een consultatie plaatsvindt over de te bespreken vraag, waarvan de resultaten worden bekend gemaakt zowel aan de leden van de IBC alsook aan de synodale bestuursorganen van de landskerken. Tegelijkertijd wordt ook met eenvoudige meerderheid van stemmen beslist, wanneer de desbetreffende vraag op de agenda van de IBC wordt geplaatst ter verdere besluitvorming.
- c) Na opnieuw op de agenda te zijn geplaatst, wordt de vraag in een tweede lezing besproken door de bisschoppen. Daarbij wordt in het bijzonder rekening gehouden met de beschikbare schriftelijke resultaten van de consultaties en van de eventueel daarnaast gelaste berichten van deskundigen, alsook met de mogelijke gevolgen van een beslissing voor de Unie van Utrecht en haar bestaande interkerkelijke betrekkingen.
- d) In de regel volgt na de tweede lezing een stemming, waaraan alle aanwezige leden van de IBC deelnemen.
- e) Wordt de beslissing unaniem genomen, dan wordt deze met vermelding van de motivering aan de lidkerken meegedeeld als een beslissing van de IBC.
- f) Wordt de beslissing niet unaniem, maar wel eensgezind genomen, in de zin dat de meerderheid van de bisschoppen uit iedere landskerk voorstemt, dan wordt deze beslissing aan de lidkerken bekend gemaakt als een besluit van de IBC, waarbij melding wordt gemaakt van de argumenten van degenen die hebben voorgestemd alsook van de argumenten van degenen die hebben tegengestemd.
- g) Wordt er geen unanieme of eensgezinde beslissing genomen als bedoeld in art. 6 sub e en f, dan is er geen besluit van de IBC tot stand gekomen en wordt het onderwerp afgevoerd van de agenda van de IBC. Dit resultaat wordt bekend gemaakt in de kerken van de Unie van Utrecht met vermelding van de argumenten die naar voren zijn gebracht in de IBC, in de landskerken, en eventueel in de gemeenschappelijke oud-katholieke discussiefora.

Art. 7

- a) Besluiten inzake de opname van een kerk in de Unie van Utrecht (art. 3 sub e) worden genomen overeenkomstig art. 6 sub e tot g.
- b) In alle overige gevallen geldt de beslissing als tot stand gekomen, wanneer de absolute meerderheid van de aanwezige leden van de IBC voorstemt.

Art. 8

De verkiezing van een bisschop wordt verricht door de desbetreffende kerk overeenkomstig haar voorschriften, zijn wijding heeft plaats door de bisschoppen van de Unie van Utrecht.

Art. 9

- a) De desbetreffende kerk verricht de verkiezing in de wetenschap dat de IBC de volgende wijdingsbeletselen heeft vastgesteld:
 - een voor het bisschopsambt ontoereikende theologische opleiding en pastorale ervaring;
 - een met de waardigheid van het bisschopsambt strijdige levenswandel.
- b) De verkiezing van een bisschop wordt door de verantwoordelijke kerkelijke instantie medegedeeld aan alle lidkerken van de Unie van Utrecht onder toezending van de bijbehorende bescheiden.
- c) De president van de IBC stelt van zijn kant de leden van de IBC op de hoogte van de verkiezing die heeft plaatsgevonden.
- d) Indien een lid van de IBC, binnen drie weken nadat de president de verkiezing heeft bekend gemaakt, schriftelijk bezwaar bij hem indient tegen de verkiezingsprocedure of tegen de persoon van de te wijden elect, dan wordt dit behandeld op een bijzondere zitting van de IBC – waarbij de desbetreffende kerk wordt gehoord – en wordt met eenvoudige meerderheid besloten over een wijding door bisschoppen van de Unie van Utrecht.

Als de IBC weigert de wijding te voltrekken, dan is het aan de desbetreffende kerk om daaruit passende consequenties te trekken.
- e) Komt er bij de president binnen drie weken nadat hij de verkiezing heeft bekend gemaakt, geen bezwaar binnen tegen de verkiezingsprocedure of tegen de persoon van de te wijden elect, dan zendt de president de wijdingskandidaat een exemplaar toe van de

-
- «Utrechtse Bisschopsverklaring» en een exemplaar van het «Statuut van de in de Unie van Utrecht verenigde oud-katholieke bisschoppen» met de aansporing door ondertekening zijn instemming te staven.
- f) Zodra de «Utrechtse Bisschopsverklaring» en het «Statuut van de in de Unie van Utrecht verenigde oud-katholieke bisschoppen» voorzien van de handtekening van de wijdingskandidaat bij de president zijn binnengekomen, stelt deze de leden van de IBC op de hoogte, dat de wijding kan plaatshebben; hij deelt dit ook schriftelijk mee aan de verantwoordelijke kerkelijke instantie van de desbetreffende kerk.
 - g) Als een lid van de IBC een door haar geweigerde wijding verricht (art. 9 sub d), dan is hij *ipso facto* (enkel door dat feit) geschorst in zijn lidmaatschap van de IBC tot de uiteindelijke beslissing van de IBC overeenkomstig art. 3 sub g op haar eerstvolgende zitting.

Art. 10

- a) Alle bisschoppen van de Unie van Utrecht worden door de desbetreffende kerk uitgenodigd voor de wijding.
- b) Wanneer dit maar mogelijk is, dienen de drie hoofdconsecratoren diocesane bisschoppen te zijn uit de verschillende tradities van de landskerken. Wanneer dit maar mogelijk is, dient de (ambts)voorganger niet te behoren tot de drie hoofdconsecratoren.

Art. 11

- a) De bisschoppen gaan tegenover andere bisschoppen of kerken geen verplichtingen aan inzake ambt, leer of eredienst, evenmin beëindigen zij deze verplichtingen, zonder dat dit vooraf door de IBC gemeenschappelijk is besproken en goedgekeurd.
- b) De bisschoppen verplichten zich in het bijzonder om zonder toestemming van de IBC geen bisschopswijding te verrichten voor andere kerken of deel te nemen aan de handoplegging.
- c) Voor bisschopswijdingen in kerken waarmee de Unie van Utrecht in volledige kerkelijke gemeenschap staat, is een besluit van het bureau toereikend, dat aan de overige leden van de IBC wordt medegedeeld.

Art. 12

De bisschoppen stellen elkaar in kennis van hun Statuut, hun algemene reglementen, hun herderlijke brieven, hun officiële gebeden- en gezangboeken, ritualen, pontificalen, catechismussen, handboeken, de jaarlijks bijgewerkte overzichten van hun geestelijken, de notulen van hun synode, het examenreglement, alsmede belangrijke beslissingen en dergelijke.

Art. 13

Diakenen en priesters die zich van het ene oud-katholieke bisdom naar het andere begeven en daar langer of korter verblijven, zijn in de regel toegelaten tot het verrichten van ambtshandelingen, voor zover zij beschikken over een aanbevelingsbrief van hun bisschop; incardinatie in de geestelijkheid van een ander bisdom kan alleen plaatsvinden na de opheffing van het verband met het oorspronkelijke bisdom (*exeat*) door de bevoegde bisschop. Dit is niet van toepassing bij de verkiezing van een geestelijke tot bisschop van een ander bisdom.

Art. 14

- a) Iedere bisschop is gehouden alleen kandidaten tot diaken en priester te wijden of als zodanig te aanvaarden, die aan de noodzakelijke voorwaarden voldoen en kunnen aantonen dat zij beschikken over de vereiste opleiding, theologische studie en examens overeenkomstig de voorschriften van zijn kerk.
- b) Alleen op verzoek of met instemming van de bevoegde bisschop of van hun kerk wordt de diaken- of priesterwijding toegediend aan kandidaten uit andere bisdommen.

C Organisatorische Voorschriften

Art. 1

- a) De internationale oud-katholieke bisschoppenconferentie (IBC) neemt haar besluiten in plenaire zitting. Zij kan zich voor haar overige taken alsook ter voorbereiding van haar beslissingen laten bijstaan door haar organen of door bij besluit ingestelde bijzondere commissies.
- b) Organen zijn de president, de secretaris, de quaestor alsook een assessor, die samen het bureau van de IBC vormen.

-
- c) De aartsbisschop van Utrecht is president van de IBC. Bij verhindering wordt hij vervangen door een door hem aangewezen lid, zo hij die niet heeft aangewezen, door het oudste lid in anciënniteit van het bureau.
 - d) Uit haar leden kiest de IBC een secretaris, quaestor en assessor voor een ambtstermijn van zes jaar.

Art. 2

- a) De IBC vergadert tenminste één maal per jaar. Daarnaast kan het bureau meer plenaire zittingen samenroepen; dit dient te gebeuren, wanneer tenminste twee leden van de IBC (uit verschillende nationale kerken) dit schriftelijk en met redenen omkleed verzoeken.
- b) Het hoofd van het informatie- en communicatiebureau van de IBC notuleert de plenaire zittingen. De notulen worden opgesteld in het Duits; van de notulen wordt een Engelse, door de IBC goedgekeurde vertaling gemaakt. De notulen dienen binnen drie maanden na het slot van de zitting te worden verzonden aan alle leden, nadat de president en de notulist de Duitstalige versie hebben bekrachtigd met hun handtekening.

Art. 3

Ieder lid van de IBC is gerechtigd om zich op de plenaire zittingen of de zittingen van bijzondere commissies op eigen kosten te laten bijstaan door ten hoogste twee personen als deskundige of vertaler. Daarnaast kan de IBC deskundigen en vertalers aantrekken.

Art. 4

- a) Het bureau van de IBC ondersteunt de president, verricht de organisatorische en administratieve werkzaamheden van de conferentie en bereidt de zittingen van de conferentie en haar commissies voor.
- b) Het bureau houdt een officiële lijst bij van bisschoppen die tot de Unie van Utrecht behoren en van hun kerken.
- c) Het bureau houdt tevens een lijst bij van kerken die moeten worden geïnformeerd over het openvallen en herbezetten van een bisschopszetel van de Unie van Utrecht.

- d) Het bureau houdt toezicht op de werkzaamheden van het informatie- en communicatiebureau.

Art. 5

Het bureau van de IBC stelt, zo mogelijk na de leden te hebben geraadpleegd, plaats en tijd van de vergadering vast. De secretaris doet de uitnodigingen uitgaan, tegelijk met opgave van de agendapunten, alsmede daarbij gevoegd de eventueel noodzakelijke bijlagen. Alle leden dienen te worden uitgenodigd; bij het openstaan van een bisschoppelijke zetel dient de uitnodiging te worden verzonden aan de bevoegde kerkelijke instantie. De termijn binnen welke wordt uitgenodigd, dient vier maanden te bedragen; in dringende gevallen kan het bureau ervan afzien deze termijn in acht te nemen.

Art. 6

De beraadslagingen van de IBC, van het bureau en van haar commissies zijn vertrouwelijk voorzover vertrouwelijkheid is overeengekomen. De besluiten en alwat bijdraagt aan de noodzakelijke deelname aan het besluitvormingsproces door de lokale kerken en de landskerken, dienen, met hulp van het informatie- en communicatiebureau van de IBC, op gepaste wijze te worden gepubliceerd.

Art. 7

Iedere lidkerk van de Unie van Utrecht betaalt een jaarlijkse bijdrage om de lopende kosten van de IBC te dekken. De quaestor werkt een voorlopige raming uit, omvattende de kosten van de plenaire zittingen, van het bureau, van het informatie- en communicatiebureau, van de bijzondere commissies, van de door de IBC aangetrokken deskundigen en vertalers, als ook de reiskosten voortvloeiend uit door de IBC verstrekte opdrachten, welke raming tevens een reservering dient te bevatten voor onvoorziene uitgaven. De IBC stelt, rekening houdend met de financiële draagkracht van de desbetreffende kerk, de hoogte van de door een lidkerk te betalen bijdrage zo vast, dat de kosten begrepen in de voorlopige raming kunnen worden gedekt.

D Slotbepalingen

Art. 1

Dit «Statuut van de in de Unie van Utrecht verenigde oud-katholieke bisschoppen» vervangt de *Vereinbarung der in der Utrechter Union vereinigten altkatholischen Bischöfe* en het *Reglement der Internationalen altkatholischen Bischofskonferenz der Utrechter Union* van 12 september 1974 alsmede de aanvullingen van 1983, 1991 en 1994. Het treedt in werking op 1 januari 2001.

Art. 2

Dit Statuut kan worden gewijzigd overeenkomstig art. 7 sub a van de interne voorschriften.

Art. 3

De Duitse en de Engelse tekst van dit Statuut zijn in gelijke mate authentiek.

Toegevoegde opmerking

In het Statuut worden taalkundig mannelijke vormen gebruikt, maar de vrouwelijke vormen worden geacht daarbij te zijn inbegrepen.

Wrocław, 25 mei 2000.

De president van de IBC:
Antonius Jan Glazemaker,
Aartsbisschop van Utrecht

De secretaris van de IBC:
Hans Gerny,
Bisschop van de Christelijk-
Katholieke kerk van Zwitserland

Appendix:

De Utrechtse Verklaring

(24 september 1889)

In nomine SS. Trinitatis.

Johannes Heykamp, aartsbisschop van Utrecht,
 Casparus Johannes Rinkel, bisschop van Haarlem,
 Cornelis Diependaal, bisschop van Deventer,
 Joseph Hubert Reinkens, bisschop der oud-katholieke kerk van Duitschland,
 Eduard Herzog, bisschop der christelijk-katholieke kerk van Zwitserland,

den vier en twintigsten September achttien honderd negen en tachtig, onder aanroeping van den heiligen Geest in de aartsbisschoppelijke woning te Utrecht vergaderd, leggen de volgende verklaring af

AAN DE KATHOLIEKE KERK.

Ingevolge eene uitnoodiging van den mede-ondergeteekenden aartsbisschop van Utrecht tot eene bespreking vergaderd, hebben wij besloten voortaan van tijd tot tijd ter overweging van gemeenschappelijke aangelegenheden, met raadpleging van onze medehelpers, raadslieden en godgeleerden bijeen te komen.

Wij houden het voor gepast, bij deze eerste samenkomst de kerkelijke grondstellingen, naar welke wij tot dusver ons bisschoppelijk ambt waargenomen hebben en ook in de toekomst waarnemen zullen, en die wij herhaaldelijk gelegenheid gehad hebben in afzonderlijke verklaringen uit te spreken, in eene gemeenschappelijke verklaring kortelijk samen te vatten.

1. Wij houden vast aan de grondstelling der oude kerk, welke Vincentius van Lerinum in deze stelling uitgesproken heeft: *Id teneamus, quod ubique, quod semper, quod ab omnibus creditum est; hoc est etenim vere proprieque Catholicum.* (Houden wij vast, wat overal, wat altijd, wat door allen geloofd is; want dit is waarlijk en eigenlijk katholiek.)

Wij houden daarom vast aan het geloof van der oude kerk, zooals het in de oecumenische geloofsbelijdenissen en in de algemeen aangenomen leerstellige uitspraken van de oecumenische synoden der onverdeelde kerk van de eerste tien eeuwen uitgedrukt is.

2. Als met het geloof der oude kerk in tegenspraak en de oude kerkelijke grondwet vernietigend verwerpen wij de vaticaanse besluiten van 18 Juli 1870 over de onfeilbaarheid en het alomvattend bisschopsambt of de kerkelijke oppermacht

van den paus van Rome. Dat belet ons echter niet het historische primaatschap te erkennen, zooals verscheidene oecumenische conciliën en de vaders van de oude kerk dat aan den bisschop van Rome als den *Primus inter pares* (de eerste onder zijne gelijken) toegekend hebben met toestemming van de gansche kerk der eerste tien eeuwen.

3. Wij verwerpen ook, als in de heilige Schrift en de overlevering der eerste eeuwen geen grond vindende, de verklaring van Pius IX van het jaar 1845 over de onbevleete ontvangenis van Maria.

4. Wat de andere in de laatste eeuwen door den bisschop van Rome uitgevaardigde leerstellige besluiten: de bullen *Unigenitus*, *Auctorem fidei*, den *Syllabus* van 1864, enz. betreft, zoo verwerpen wij die, voor zoover zij met de leer der oude kerk in tegenspraak zijn, en erkennen ze niet voor richtsnoer. Bovendien vernieuwen wij al die protesten, welke de oude katholieke kerk van Holland in vroeger tijd reeds tegen Rome uitgevaardigd heeft.

5. Het concilie van Trente nemen wij niet aan in zijne besluiten, die de kerk-tucht betreffen, en zijne leerstellige uitspraken nemen wij slechts aan, voor zoover zij met de leer der oude kerk overeenstemmen.

6. In aanmerking genomen, dat de heilige Eucharistie in de katholieke kerk van ouds het ware middelpunt van den godsdienst uitmaakt, houden wij het voor onzen plicht ook te verklaren, dat wij het oude katholieke geloof omtrent het heilig sakrament des altaars in alle getrouwheid ongeschonden vasthouden, terwijl wij gelooven, dat wij het Lichaam en het Bloed onzes Heeren Jezus Christus zelf onder de gedaanten van brood en wijn ontvangen.

De viering der Eucharistie in de kerk is niet eene voortdurende herhaling of vernieuwing van het zoenoffer, dat Christus eens voor al op het kruis opgedragen heeft; maar haar offerkarakter bestaat daarin, dat zij de blijvende gedachtenis daarvan is en eene op aarde plaats hebbende wezenlijke vertegenwoordiging van die ééne offerande van Christus voor het heil der verlostte menschheid, welke (volgens Hebr. IX: 11,12) voortdurend in den hemel door Christus opgedragen wordt, terwijl hij nu voor ons verschijnt voor het aanschijn Gods (Hebr. IX: 24). Terwijl dit het karakter is der Eucharistie ten opzichte van het offer van Christus, is zij tegelijk een geheiligd offermaal, waarin de geloovigen, het Lichaam en het Bloed des Heeren ontvangende, gemeenschap met elkander hebben (I Kor. X: 17).

7. Wij hopen, dat het aan de bemoeiingen der godgeleerden gelukken zal, onder handhaving van het geloof der onverdeelde kerk, eene overeenstemming te verkrijgen omtrent de geschillen, die sedert de scheuringen in de kerk ontstaan zijn. Wij vermanen de aan ons bestuur onderworpen geestelijken, in de preek en bij het onderricht op de wezenlijke christelijke geloofswaarheden, die de kerkelijk gescheiden gezindten gemeenschappelijk belijden, in de eerste plaats nadruk te

leggen; bij de bespreking van nog bestaande afwijkende leerstellingen elke krenking van de waarheid en van de liefde zorgvuldig te vermijden en de leden onzer gemeenten door woord en voorbeeld aan te sporen, om tegenover andersdenkenden zich zoo te gedragen, als met den Geest van Jezus Christus overeenkomt, die ons aller Verlosser is.

8. Door getrouw vasthouden aan de leer van Jezus Christus, onder afwijzing van alle door de schuld der menschen daarmede vermengde dwalingen, alle kerkelijke misbruiken en heerschzuchtige pogingen, meenen wij met het beste gevolg het ongeloof en de onverschilligheid omtrent den godsdienst, het ergste kwaad van onzen tijd, te kunnen tegengaan.

Gegeven te Utrecht, 24 September 1889.

*Johannes Heykamp.
Casparus Johannes Rinkel.
Cornelis Diependaal.
Joseph Hubert Reinkens.
Eduard Herzog.*

Uit: De Oud-Katholiek 5 (1889) 102 v.